

Kulturutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om status som juridisk person och om partiell skattebefrielse i Finland för europeisk forskningsinfrastruktur för biologisk och medicinsk utbildning

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om status som juridisk person och om partiell skattebefrielse i Finland för europeisk forskningsinfrastruktur för biologisk och medicinsk utbildning (RP 48/2019 rd): Ärendet har remitterats till kulturutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- undervisningsråd Riina Vuorento, undervisnings- och kulturministeriet
- ledande vetenskapsrådgivare Merja Särkioja, Finlands Akademi
- professor John Eriksson, Åbo universitet
- professor John Eriksson, Åbo Akademi.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att det stiftas en lag om status som juridisk person och om partiell skattebefrielse i Finland för europeisk forskningsinfrastruktur för biologisk och medicinsk utbildning.

Europeisk forskningsinfrastruktur för biologisk och medicinsk utbildning, eller Euro-BioImaging ERIC, är en decentraliserad forskningsinfrastruktur för biologisk och medicinsk utbildning som består av verksamhetsenheter som producerar forskningsutrustning och tillhandahåller forskningstjänster och en ledningscentral som samordnar dem. Euro-BioImaging ERIC täcker i stor utsträckning den senaste tekniken inom biologisk och medicinsk utbildning och behoven inom grundforskning, tillämpad forskning och medicinsk forskning inom spetskompetens.

Euro-BioImaging ERIC samlar de nationella verksamhetsenheterna i de deltagande länderna till en europeisk forskningsinfrastruktur för att effektivisera forskarnas arbete och hanteringen av forskningsdata. Den europeiska forskningsinfrastrukturen för biologisk och medicinsk utbildning är en kanal till de ledande europeiska bildiagnostiska centrumen på området, vilket ger användarna av forskningsinfrastrukturen fritt tillträde till teknik, know-how och utbildning för bio-

Betänkande KuUB 5/2019 rd

logisk och medicinsk bilddiagnostik samt stöder användarna i hanteringen, bearbetningen och distributionen av bilddiagnostiska datalager.

Euro-BioImaging ERIC inrättas genom förordning av Europeiska unionens råd och genom ett särskilt beslut av Europeiska kommissionen. Euro-BioImaging ERIC har sitt stadgeenliga säte i Finland. Det ankommer på Finland att föreskriva om Euro-BioImaging ERICs status som juridisk person och om dess rätt till befrielse från mervärdesskatt och punktskatt i enlighet med ovan nämnda rådsförordning. Euro-BioImaging ERIC betraktas i Finland som en sådan internationell organisation som avses i Europeiska unionens mervärdesskattelagstiftning och punktskattelagstiftning vars anskaffningar är befriade från skatt enligt de villkor och gränser som överenskommits i stadgarna för Euro-BioImaging ERIC.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft vid en tidpunkt som föreskrivs genom förordning av statsrådet senast fyrtiofem dagar från det att Europeiska kommissionens beslut om godkännande av Euro-BioImaging ERIC har trätt i kraft.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Kulturutskottet betonar att infrastrukturnät som är gemensamma för flera stater är ett effektivt sätt att tillsammans bygga upp kompletterande resurser för forskningsinfrastruktur och på så sätt på bred bas främja förutsättningarna för forskning, utbildning och innovationsverksamhet på hög nivå. De kan stärka samarbetet mellan nationella och internationella aktörer, effektivisera den gemensamma användningen av forskningsinfrastrukturer och aktivera gemensamma investeringar. Dessa infrastrukturer kommer att ge ett viktigt stöd till forskarutbildning och till utveckling och utnyttjande av vetenskaplig kunskap och kunskapskapital.

Högkvarteret för det europeiska nätverket ICOS-ERIC för forskningsinfrastruktur som fokuserar på decentraliserad atmosfärforskning har sedan 2015 funnits i Finland, och Finland är medlem av tio andra forskningsinfrastrukturer i Ericformat. Utöver forskningsinfrastrukturer i form av juridiska personer är Finland medlem i 18 andra internationella forskningsinfrastrukturer.

Kulturutskottet anser det vara ytterst viktigt och positivt att Finland deltar i Euro-BioImaging ERIC-nätverkets verksamhet och att nätverket har sitt säte i Finland. Utskottet betonar möjligheterna att i fortsättningen delta i nya infrastrukturnätverk som kan bedömas förbättra kvaliteten på den finländska forskningen, attraktiviteten hos våra forskningsmiljöer och vårt lands konkurrenskraft.

Bestämmelser om den gemenskapsrättsliga ram som ska tillämpas på konsortiet för europeisk forskningsinfrastruktur (Eric) finns i rådets förordning (EG) nr 723/2009 (nedan Eric-förordningen) jämte ändringar. Europeiska kommissionen beslutar om inrättande av Eric-konsortier på basis av ansökningar. Konsortiet får status som juridisk person från och med den dag då kommissionens beslut om inrättande träder i kraft.

Betänkande KuUB 5/2019 rd

Genom regeringens proposition säkerställer Finland att bestämmelserna i Eric-förordningen genomförs effektivt i vårt land. I fråga om Euro-BioImaging ERIC innebär detta att konsortiets ställning som juridisk person fastställs i finsk lagstiftning och att konsortiet beviljas skattebefrielse.

Sammantaget anser kulturutskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslaget, men med ändringar.

Om verksamheten i Euro-BioImaging ERIC

Ett centralt mål för Euro-BioImaging ERIC-nätverket är att sammanföra en helhet av forskningsinfrastruktur på toppnivå som på ett samordnat sätt tillhandahåller tjänster inom biovetenskaper och medicinsk bilddiagnostik. Det tillför det europeiska forskningsfältet ett betydande mervärde och stärker det europeiska ledarskapet inom biomedicinsk forskning och utveckling av bildbehandlingsteknik. Dessutom skapar det betydande möjligheter till ny affärsverksamhet och samarbete mellan olika vetenskaper.

Kulturutskottet betonar att värdskapet för Euro-BioImaging ERIC stöder Finlands högklassiga vetenskap och forskning inom biovetenskaper och medicin, särskilt det pågående projektet för att inrätta ett nationellt centrum för läkemedelsutveckling. Värdskapet för konsortiet kan ge finländska forskare bättre möjligheter att delta i, samordna och leda internationella projekt och initiativ och mångdubbelt öka möjligheterna att få internationell forskningsfinansiering på området i Finland. Dessutom innebär det att man håller sig i framkanten när det gäller teknisk testning och utveckling av apparatur inom branschen och erbjuder samtidigt nya affärsmöjligheter för finländska företag. Utskottet betonar betydelsen av den biovetenskapliga och medicinska bilddiagnostiken och av ökad användning av den för den biovetenskapliga och medicinska utvecklingen, till exempel vid behandling av sjukdomar som cancer.

Finlands finansieringsandel

Den årliga, medlemsavgiftsfinansierade budgeten för Euro-BioImaging ERIC är beroende på medlemsantalet i genomsnitt 1,5 miljoner euro under de fem första åren. Finlands andel av den budget som samlas in genom medlemsavgifter är i genomsnitt 60 000 euro per år. Finlands Akademis kommitté för forskningsinfrastruktur förband sig 2015 att betala medlemsavgiftsandelarna för Finlands medlemskap.

Finlands Akademis kommitté för forskningsinfrastruktur har beviljat sammanlagt omkring en miljon euro för beredningsarbetet för Euro-BioImaging ERIC:s ledningscentral i Åbo för åren 2015–2019. Samtidigt har Åbo universitet och Åbo Akademi understött projektet med sammanlagt något under en halv miljon euro. Dessutom har kommittén för forskningsinfrastruktur beviljat finansiering för utveckling av den nationella forskningsinfrastrukturen Euro-BioImaging ERIC till ett belopp av sammanlagt nära 4,8 miljoner euro för åren 2014–2020. I finansieringen av den nationella verksamheten har utöver Åbo Akademi och Åbo universitet också Helsingfors och Uleåborgs universitet deltagit med sammanlagt drygt 2 miljoner euro åren 2014–2020.

Betänkande KuUB 5/2019 rd

DETALJMOTIVERING

3 §. Ikraftträdandebestämmelsen. I propositionen sägs det i fråga om lagens 3 § om ikraftträdande att lagen ska träda i kraft vid en tidpunkt som föreskrivs genom förordning av statsrådet senast fyrtiofem dagar från det att Europeiska kommissionens beslut om godkännande av Euro-BioImaging ERIC har trätt i kraft.

Europeiska kommissionen fattade beslut om inrättande av Euro-BioImaging ERIC den 29 oktober 2019. Beslutet offentliggjordes i Europeiska unionens officiella tidning den 6 november 2019. Därför behöver lagens ikraftträdande inte längre regleras genom förordning av statsrådet. Kulturutskottet föreslår därför att bemyndigandet att utfärda förordning stryks i ikraftträdandebestämmelsen i 3 § i lagförslaget.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kulturutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 48/2019 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Utskottets ändringsförslag

Lag

om status som juridisk person och om partiell skattebefrielse i Finland för europeisk forskningsinfrastruktur för biologisk och medicinsk utbildning

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Den europeiska forskningsinfrastrukturen för biologisk och medicinsk utbildning (*Euro-BioImaging ERIC*) är en sådan juridisk person som avses i rådets förordning (EG) nr 723/2009 om gemenskapens rättsliga ram för ett konsortium för europeisk forskningsinfrastruktur (Eric-konsortium) och som har rättskapacitet i Finland. Den kan förvärva, äga och avyttra lös och fast egendom och immateriella rättigheter, ingå avtal samt föra talan inför domstol och andra myndigheter.

2 §

Euro-BioImaging ERIC är befriat från mervärdesskatt och punktskatt under de förutsättningar och med de begränsningar som överenskommits i dess stadgar vid inrättandet av Euro-BioImaging ERIC.

Betänkande KuUB 5/2019 rd

3 §

Denna lag träder i kraft den 20.

Helsingfors 21.11.2019

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Paula Risikko saml
vice ordförande Eeva-Johanna Eloranta sd
medlem Sanna Antikainen saf
medlem Marko Asell sd
medlem Jukka Gustafsson sd
medlem Veronika Honkasalo vänst
medlem Kaisa Juuso saf
medlem Emma Kari gröna
medlem Hilikka Kemppe cent
medlem Mikko Kinnunen cent
medlem Pasi Kivisaari cent
medlem Ari Koponen saf
medlem Sari Multala saml
medlem Mikko Ollikainen sv
medlem Pirkka-Pekka Petelius gröna
medlem Sofia Vikman saml.

Sekreterare var

utskottsråd Kaj Laine.